

Summary

Shumaiev D. G. Active procedural expert position. – Article.

The problem aspects of realization of active procedural expert opinions are investigated in the implementation of functions of the parties in terms of adversary criminal proceedings. The author has analyzed the scientific literature of the following issues, considered views of leading scientists about the essence of participants' powers of the criminal process. It is emphasised the reasonability of use of category management in the analysis of the procedural activity of the parties. The content of active procedural position is disclosed. It is proved that for efficiency expert participating in the implementation of procedural functions of the parties the active procedural expert opinion is required. Its foundation is the right expert to initiative. It is founded that the basic content of active procedural position is proactive application of special knowledge. It is proved that the organizational form of the active position of the expert is an expert technology. It is recommended that expert shows his own active procedural position on the stage of examination accompanying at trial.

Key words: parties of criminal proceedings, functions of the parties, procedural position, special knowledge, expert initiative, procedural activity, expert technology.

УДК 343.1

Н. В. Гуменна

ПОНЯТТЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ РОЗШУКУ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ НИМ РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Низький рівень розкриття кримінальних правопорушень у нашій країні обумовлений значною мірою роз'єднаністю дій органів слідства та оперативних підрозділів, недостатнім використанням потенціалу різних видів експертиз, слабкими й непродуктивними формами взаємодії, недостатньою професійною підготовкою, а в деяких випадках – притупленням почуття відповідальності за доручену справу в слідчих, працівників органів, що здійснюють дізнання, та експертів.

Успіх у розкритті кримінальних правопорушень пов'язується і вченими, і практичними працівниками з характером та якістю взаємодії слідчих та інших суб'єктів розшуку. Пояснюється це тим, що в боротьбі зі злочинністю правильно організована взаємодія дає зазвичай великий ефект. Не випадково саме тому так багато робилось і робиться сьогодні для того, щоб віднайти такий варіант організації взаємодії, який забезпечував би найбільш оптимальний розподіл обов'язків між органами, що ведуть боротьбу зі злочинністю, узгодженість у плануванні й проведенні гласних слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативних заходів із розкриття, розслідування й попередження кримінальних правопорушень. Однак говорити, що наявні системи взаємодії є повністю досконалими, ми не можемо, оскільки в них, як показує практика, ще багато недоліків і невирішених питань.

Вищевикладене визначає актуальність додаткового дослідження в галузі взаємодії під час організації слідчої роботи, зокрема розшукової діяльності слідчого.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням щодо поняття, форм і принципів взаємодії слідчих з іншими суб'єктами розшуку займалися В.С. Зеленецький, І.В. Озерський, І.Ф. Герасимов, І.М. Гуткін, М.В. Салтевський, В.Ю. Шепітько, К.В. Антонов, Р.С. Белкін, Б.А. Вікторов, О.Ф. Долженков, Л.Б. Півненко, В.П. Дробот, І.П. Козаченко, В.П. Корж, А.Г. Лекарь,

Є.В. Лизогубенко, Є.Д. Лук'янчиков, Д.Й. Никифорчук, М.А. Погорецький, І.В. Сервецький, В.Ф. Усенко, В.П. Хомколов, М.Є. Шумило та інші вчені. Однак сучасний рівень злочинності та прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України, в якому запроваджено багато новел, указують на потребу їх подальшого дослідження й удосконалення.

Мета статті. У спеціальній літературі серед науковців і практиків немає єдиного погляду ні на саме поняття взаємодії слідчого із суб'єктами розшуку під час здійснення ним розшукової діяльності, ні на весь механізм такої взаємодії. Саме тому мета цього дослідження – віднайти правильний підхід до поняття цієї взаємодії, провівши аналіз висловлювань щодо цього і вчених, і практичних працівників, а також аналіз чинного законодавства.

Основні результати дослідження. Взаємодія слідчого із суб'єктами розшуку – неодмінна умова успішної розшукової діяльності. У літературі існує багато поглядів на це питання, проте вони, на нашу думку, не охоплюють усієї повноти цього ємного поняття. Під час з'ясування його сутності, ми вважаємо, необхідно, ґрунтуючись на теоретичних положеннях конкретних наук, наприклад, криміналістики, кримінального процесу, соціальної психології, осмислити явище, усвідомити сутність і внутрішні якості його особливості, а вже потім досліджувати.

З точки зору соціальної психології взаємодія – взаємозалежний обмін діями, організація людьми взаємних дій, спрямованих на реалізацію спільної діяльності. Під час взаємодії відбувається обмін діями, зароджуються спорідненість, координація дій обох суб'єктів, а також стійкість їх інтересів, планування спільної діяльності, розподіл функцій тощо [1]. А от доктор І.К. Адізес (відомий ізраїльський і македонський письменник, один з експертів у галузі підвищення ефективності ведення бізнесу та урядової діяльності) вважає, що взаємодія зосереджена, на відміну від співпраці, не на процесі прийняття рішень, а на реалізації прийнятого рішення. Для реалізації рішення, яке спричиняє певні зміни, спільність інтересів між усіма сторонами є вкрай необхідною. Взаємодія відбувається, коли є спільні інтереси або коли вони простежуються в довгостроковій перспективі. Цей процес вимагає віри й довіри [2].

Учені-криміналісти розглядають взаємодію як форму організації розслідування злочинів [3]; як об'єднання сил, засобів і методів органів внутрішніх справ та інших правоохоронних органів [4]; як сполучення й використання повноважень і методів роботи, властивих кожному органу, зумовлене відмінностями в їхній компетенції та формах діяльності [5]; як взаємозв'язок у процесі розкриття й розслідування злочинів [6]. Значну увагу науковців було приділено не лише питанням поняття, а й принципів, форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів, чому присвячено велику кількість наукових, науково-методичних праць і рекомендацій [7; 8; 9], у багатьох із яких немало суперечливих точок зору. Така розбіжність поглядів обумовлена тим, що до реальної системи взаємодії з досудового розслідування кримінальних правопорушень, яка має місце в практичній діяльності, входять органи прокуратури, органи внутрішніх справ, Служби безпеки України, деякі державні органи України, а також експерти, спеціалісти й консультанти відповідних галузей знань, аудитори, представники підприємств, установ та організацій, об'єднань

громадян, громадські формування з охорони громадського порядку тощо [10, с. 121]. Тому науковці пропонують різні визначення взаємодії органів розслідування кримінальних правопорушень, які можна узагальнити як взаємодію правоохоронних та інших державних органів і посадових осіб у процесі розкриття й розслідування кримінальних правопорушень. Взаємодія – це насамперед узгоджена діяльність різноманітних ланок однієї або декількох організованих систем, спрямована на досягнення спільної мети з найменшими витратами сил, засобів і часу [11, с. 279]. Саме таке розуміння системи взаємодії слідчого з іншими суб'єктами розшуку надає змогу в повному обсязі розглянути це явище. Ця теза є досить справедливою, адже необхідність взаємодії слідчих, оперативно-розшукових, контрольно-наглядових органів, інших суб'єктів з урахуванням конкретної слідчої ситуації може виникнути під час розслідування будь-яких кримінальних правопорушень та на будь-якій стадії (початковому, наступному, заключному етапах розслідування, а також під час судового розгляду).

Взаємодія слідчого та інших суб'єктів розшуку є лише частиною такої системи, тому надалі дослідження буде спрямоване на розкриття особливостей саме цієї частини. Суб'єктами такої взаємодії на даний час є слідчі органів прокуратури (на час дії п. 1 розділу XI «Перехідних положень» Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, органів внутрішніх справ, органів безпеки, органу, що здійснює контроль за дотриманням податкового й митного законодавства, органу державного бюро розслідувань (із дня початку його діяльності), а також, згідно зі ст. 246 КПК України, уповноважені оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового й митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України, які проводять негласні слідчі (розшукові) дії за письмовим дорученням слідчого, прокурора, який здійснює нагляд за додержанням законів слідчими під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва. Крім того, до суб'єктів розшуку необхідно віднести осіб, з якими слідчий здійснює конфіденційне співробітництво, оскільки ст. 275 КПК України дозволяє використовувати надану ними інформацію з метою проведення розшукових заходів та залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій [12].

На користь цього твердження можна навести позицію В.Д. Пчолкіна, який зазначає, що в одному випадку взаємодію треба розглядати як погоджену діяльність слідчих й оперативно-розшукових та інших служб органів внутрішніх справ, Служби безпеки України, органів прокуратури, органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового й митного законодавства тощо. У другому випадку взаємодія – це ділове співробітництво слідчих і службових осіб контролюючих, інших державних органів, керівників підприємств, установ, організацій, комерційних структур, фахівців, громадян. У третьому – це діловий контакт слідчих і представників засобів масової інформації, окремих громадян, представників громадських організацій [13, с. 99]. Тобто, як бачимо, він визначає взаємодію слідчого та інших суб'єктів розшуку як один із видів взаємодії під час досудового розслідування.

Характеризуючи сутність взаємодії слідчого та інших суб'єктів розшуку, В.М. Стратонов та О.М. Захарченко зазначають, що вона передбачає спільні зусил-

ля в розкритті та розслідуванні злочинів шляхом поєднання методів і засобів, притаманних їм за чіткого розмежування повноважень органів досудового слідства й дізнання. Проте саме єдність завдань є основою їхніх взаємовідносин, важливою теоретичною основою взаємодії, що повинна бути активною та продовжуватися до розкриття кримінального правопорушення. При цьому кожен учасник взаємодії несе персональну відповідальність за свої дії [14, с. 983]. Також зазначені автори пропонують під взаємодією слідчого з органами, що здійснюють дізнання для розшуку й установлення місця знаходження обвинуваченого, розуміти узгоджено організований (відповідно до діючих законів і підзаконних нормативних актів) психологічно обумовлений процес офіційних і неофіційних взаємин співробітництва шляхом доцільного поєднання методів і засобів, притаманних цим службам, на основі взаємодопомоги і взаєморозуміння з метою ефективного вирішення завдань кримінального судочинства й забезпечення безпеки учасників кримінального процесу [14, с. 985].

Спірною видається позиція З.Ф. Ковриги про те, що зміст тісної взаємодії органів, які здійснюють дізнання, та слідчих полягає в тому, щоб процесуальним шляхом і у встановленій законом формі закріпити відомості, що отримані в результаті оперативно-розшукових заходів [15, с. 9].

На відміну від нього, здійснюючи аналіз змісту такого поняття, як взаємодія в діяльності слідчого та інших суб'єктів розшуку, І.М. Бацько зазначає, що вдалим у наведеному визначенні є відокремлення заходів, спрямованих на вирішення завдань, які здійснюються спільно або узгоджено. Наприклад, слідчий не може здійснювати оперативно-розшукові заходи, а орган, що здійснює дізнання, не уповноважений проводити деякі процесуальні дії навіть за дорученням слідчого або прокурора (складати повідомлення про підозру, обвинувальний акт тощо). Тому в деяких випадках слідчий та оперативні працівники можуть діяти спільно й одночасно (проводити огляд місцевості, висувати версії, складати спільний план розслідування кримінального правопорушення, здійснювати слідчий експеримент, проводити одночасно в різних місцях декілька обшуків у співучасників злочину тощо), а в деяких випадках – окремо [16, с. 363].

Дещо інакше пропонує розуміння сутності взаємодії В.Д. Пчолкін, який робить висновок про те, що взаємодія – це заснована на спільності цілей і завдань, погоджена за часом, місцем і змістом, визначена законодавством діяльність компетентних суб'єктів щодо раціонального застосування наявних сил, засобів і методів для своєчасного виявлення, розкриття та розслідування злочинів [17, с. 120].

У свою чергу В.В. Іванов під взаємодією оперативних підрозділів органів внутрішніх справ зі слідчим розуміє організований згідно з чинним законодавством і відомчими нормативними актами процес ділового співробітництва (узгоджених або спільних заходів), спрямований на вирішення завдань кримінального судочинства й забезпечення безпеки учасників кримінального процесу (судочинства) [18, с. 17].

Більш вдалим є визначення, запропоноване С.В. Сліньком. Так, він вважає, що взаємодія є такою, що ґрунтується на законі й відомчих нормативних актах, діяльністю незалежних один від одного в адміністративному відношенні органів, яка спрямовується слідчим і здійснюється за комплексного поєднання й ефективного використання повноважень, методів і форм, властивих кожному з них,

із метою розкриття злочинів, запобігання злочинній дії та встановлення обставин, котрі входять до предмета доказування в кримінальній справі [19, с. 11]. З такого ж боку визначає взаємодію І.Ф. Герасимов. На його думку, під взаємодією органів, покликаних протидіяти злочинності, треба розуміти такий взаємозв'язок у діяльності цих органів, який забезпечує розумне поєднання й найбільш ефективно використання повноважень, методів і засобів, властивих кожному з взаємодіючих органів, спрямований на запобігання, розкриття й розслідування злочинів [5, с. 106].

Значну роль в кримінальному провадженні відіграє взаємодія слідчих саме з оперативними підрозділами. Так, згідно з п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК України слідчий уповноважений доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам, що має на меті, з одного боку, прискорення розслідування у кримінальному провадженні (слідчий не відволікається на проведення нескладних слідчих дій), а з іншого – залучення до проведення негласних слідчих (розшукових) дій фахівців з оперативних підрозділів, які мають певний досвід і спеціальну техніку для проведення оперативно-розшукових заходів [20, с. 136–137]. Згідно з інструкцією, затвердженою наказом МВС України від 14.08.2012 року № 700 «Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень», слідчий під час досудового розслідування кримінальних правопорушень надає відповідним оперативним підрозділам внутрішніх справ, а в разі створення слідчо-оперативної групи – конкретним співробітникам оперативного підрозділу, включеним до її складу, письмові доручення про проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій, які є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом.

З урахуванням викладеного й особливостей здійснення розшукової діяльності слідчого пропонуємо такий варіант поняття взаємодії слідчого та інших суб'єктів розшуку під час здійснення розшукової діяльності: це узгоджена діяльність слідчого, працівників (співробітників) оперативних підрозділів та інших суб'єктів, що забезпечує раціональне поєднання під час розшукової діяльності процесуальних дій і розшукових заходів, здійснюваних кожним із них відповідно до своїх функцій та в межах наданих їм законом повноважень із використанням спеціальних знань і технічних засобів, спрямована на досягнення спільної мети з найменшими затратами сил, засобів і часу. Взаємодія повинна мати цілеспрямований характер, що є обов'язковою й необхідною умовою найбільш результативної розшукової діяльності.

Висновки. Аналізуючи викладене, можемо зробити висновок, що для ефективної взаємодії слідчого з іншими суб'єктами розшуку необхідним є таке: наявність загальних цілей; загальна мотивація для досягнення мети; необхідність чіткого визначення завдань та їх розподілу; погоджене, координоване виконання розподілених та об'єднаних індивідуальних дій усіх учасників; необхідність в управлінні (включаючи самоуправління) – потреба, внутрішньо притаманна спільній діяльності (в такому випадку ця функція покладається на слідчого); наявність єдиного завершального результату, загального як для слідчого, так і для інших суб'єктів розшуку; єдине просторово-часове функціонування учасників

взаємодії; врахування попереднього досвіду кожного учасника взаємодії, активізація здібностей і можливостей суб'єктів взаємодії; довіра й повага.

Недоліком взаємодії слідчого з іншими суб'єктами розшуку вважаємо те, що ця система носить тимчасовий характер, створюється й скасовується кожного разу, коли, на думку тих чи інших посадових осіб, виникає або відпадає необхідність у ній. В одному випадку це сприяє розкриттю кримінального правопорушення, в іншому – ні. Іншими словами, такою взаємодією далеко не завжди досягається очікуваний результат. Тому ця проблема була й залишається нагальною в діяльності органів внутрішніх справ. Крім того, безпосереднє підпорядкування оперативного працівника не лише в адміністративному, а й у процесуальному відношенні керівникові слідчого підрозділу, відповідального за організацію досудового розслідування та його результати, а начальникові внутрішніх справ, відсутність відповідно до цього прямого зв'язку між слідчим та оперативним працівником на практиці нерідко призводить до пасивності органів та осіб, зобов'язаних допомагати слідчому розкривати й розслідувати кримінальні правопорушення. Іноді це також породжує між слідчими й оперативними працівниками конфлікти та взаємні звинувачення в недоліках під час вирішення спільних завдань, що, звичайно, негативно позначається на діяльності з розкриття злочинів.

Також варто зазначити, що результати взаємодії лише для слідчого прямо й безпосередньо пов'язані з виконанням завдань, які стоять перед ним. Щодо інших суб'єктів розшуку, то для них це зазвичай є певним відволіканням від виконання своїх основних обов'язків. Так, працівники оперативних підрозділів, експерти, плануючи свою роботу на місяць, квартал та інший термін, не завжди передбачають взаємодію зі слідчим. Практично це буває й не можливим, оскільки важко в усіх випадках передбачити, коли й за якого провадження в ній виникне необхідність. Взаємодія зі слідчим із конкретного провадження працівниками цих підрозділів сприймається як дещо побічне, тим більше, що це навантаження не знімає відповідальності за основну роботу. У результаті від такого роздвоєння слідчий отримує мало користі і, безумовно, програє основна робота, для якої створені ці підрозділи. Наведені недоліки в роботі слідчого, безумовно, потребують окремого розгляду та практичних рішень.

Література

1. Соціальна психологія : [підручник] / Л.Б. Орбан-Лембрик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/1584072039084/psihologiya/sotsialna_psihologiya_orban-lembrik_lb.
2. Адізес І.К. Співпраця VS Взаємодія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://innovations.com.ua/ua/blogs/mark/17587/spivpracya-vs-vzajemodiya>.
3. Керевич О.В. Процесуальні та психологічні основи взаємодії слідчого та органу дізнання в ході розкриття і розслідування злочинів : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / О.В. Керевич. – К., 2001. – 265 с.
4. Криміналістика : [учебник для вузов] / [А.Ф. Вольнский, Т.В. Аверьянова, И.И. Александрова и др.]; под ред. проф. А.Ф. Вольнского. – М. : Закон и право ; ЮНИТИ-ДИАНА, 1999. – 615 с.
5. Герасимов И.Ф. Некоторые проблемы раскрытия преступлений / И.Ф. Герасимов. – Свердловск : Средне-Уральское книж. изд-во, 1975. – 184 с.

6. Криміналістика : [учебник для вузів] / под. ред. И.Ф. Герасимова и Л.Я. Драпкина. – М. : Высшая школа, 2000. – 864 с.
7. Взаимодействие следователей МООП и органов милиции при расследовании преступлений / под ред. А.Д. Соловьева. – К. : МООП упр. СССР, 1968. – 80 с.
8. Ляш А.О. Проблеми взаємодії слідчого з оперативними підрозділами органів внутрішніх справ у сучасних умовах / А.О. Ляш // Матеріали наук.-практ. конф. «Використання сучасних досягнень науки і практики у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю». – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2000. – С. 126–131.
9. Погорецкий Н.А. Взаимодействие следователя и органа дознания в процессе расследования преступлений / Н.А. Погорецкий // Весы Фемиды. – 2000. – № 1 (13). – С. 65–69.
10. Яровий Б.Д. Особливості взаємодії слідчих підрозділів з іншими підрозділами у розкритті та розслідуванні злочинів / Б.Д. Яровий // Вісник. Серія «Юридичні науки». – 2011. – № 4. – С. 12–124.
11. Криміналістика : [підручник] / [В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.] ; за ред. В.Ю. Шепітька. – 4-те вид., перероб. і допов. – Х. : Право, 2008. – 464 с.
12. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/paran3#n3>.
13. Пчолкін В.Д. Взаємодія слідчих і працівників оперативних підрозділів у ході розслідування злочинів / В.Д. Пчолкін // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук. праць / редкол.: М.Л. Цимбал, В.Ю. Шепітько, Л.М. Головаченко та ін. – Х. : Право, 2009. – Вип. 9. – С. 97–103.
14. Стратонов В.М. Загальні положення взаємодії слідчого з органом дізнання в процесі розшуку та встановлення місця знаходження обвинуваченого / В.М. Стратонов, О.В. Захарченко // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 982–988.
15. Коврига З.Ф. Дознание, проводимое органами милиции, в советском уголовном процессе : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 – «Уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / З.Ф. Коврига ; Воронежская высш. шк. МВД СССР. – Воронеж, 1964. – 18 с.
16. Вацько І.М. Процесуальні аспекти взаємодії слідчих, дізнавачів, експертів та спеціалістів / І.М. Вацько // Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ : зб. наук. праць. – 2004. – № 4 (18). – С. 362–369.
17. Пчолкін В.Д. Поняття, сутність та завдання взаємодії оперативних підрозділів ОВС / В.Д. Пчолкін, В.М. Ечченко // Вісник Луганської академії внутрішніх справ ім. 10-річчя незалежності України : спецвипуск. – 2004. – Вип. 3. – Ч. I. – С. 109–121.
18. Іванов В.В. Взаємодія оперативних підрозділів органів внутрішніх справ і слідчого на досудових стадіях кримінального процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 21.00.06 – «Оперативно-розыскная діяльність» / В.В. Іванов ; Нац. академія внутр. справ України. – К, 1998. – 20 с.
19. Слинько С.В. Сущность формы и правовые основы взаимодействия следователя с органом дознания : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 – «Уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / С.В. Слинько ; Харьковский юрид. ин-т. – Х., 1991. – 18 с.
20. Долженков О.Ф. Взаємодія як чинник оптимізації правоохоронної діяльності / О.Ф. Долженков // Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС. – 2002. – № 4. – С. 229–236.

Анотація

Гумenna Н. В. Взаємодія слідчого з іншими суб'єктами розшуку під час здійснення ним розшукової діяльності. – Стаття.

У статті розглядається питання визначення поняття взаємодії слідчого з іншими суб'єктами розшуку в процесі здійснення розшукової діяльності. Проводиться аналіз поглядів науковців із цього приводу та чинного законодавства, а також визначаються недоліки в роботі слідчого під час взаємодії з іншими суб'єктами розшуку.

Ключові слова: розшукова діяльність слідчого, взаємодія, суб'єкти розшуку, оперативні підрозділи.

Аннотация

Гуменная Н. В. Взаимодействие следователя с другими субъектами розыска при осуществлении им розыскной деятельности. – Статья.

В статье рассматривается вопрос определения понятия взаимодействия следователя с другими субъектами розыска в процессе осуществления розыскной деятельности. Проводится анализ взглядов ученых по этому поводу и действующего законодательства, а также определяются недостатки в работе следователя при взаимодействии с другими субъектами розыска.

Ключевые слова: розыскная деятельность следователя, взаимодействие, субъекты розыска, оперативные подразделения.

Summary

Humenna N. V. The cooperation of the investigator with other subjects of search in the course of his search activity. – Article.

The paper discusses the definition of the cooperation of the investigator in the course of search activity with other subjects of search. The analysis of the views of scholars on this matter and applicable law, and identifies shortcomings in the work of the investigator during the cooperation with other subjects of search.

Key words: search activity of investigator, cooperation, subjects of search, operational units.

УДК 343.13(477)

Ю. О. Кучерява

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ КУЛЬТИВУВАННЮ НАРКОВІСНИХ РОСЛИН

Тема наркотиків хвилює громадськість не перше століття, адже незаконний обіг наркотиків підриває не тільки здоров'я як соціальну цінність, але й підриває економіко-, культуро- й оборотоздатність держави.

Розгляд та аналіз історико-культурного аспекту протидії незаконному обігу наркотичних речовин, у тому числі й культивуванню нарковмісних рослин, є важливим етапом формування загального сприйняття й оцінки існуючої наразі ситуації в країні задля забезпечення формування дієвих заходів боротьби із наркозлочинністю, що й зумовлює актуальність роботи.

Проблеми протидії незаконному обігу наркотиків у різні роки досліджували такі радянські й сучасні автори, як Л.А. Андреева, А.М. Бабенко, Ю.В. Баулін, Г.Ю. Бувайлик, А.О. Габіані, Е.Г. Гасанов, В.О. Глушков, О.М. Гумін, Р.М. Готліб, О.М. Джужа, І.М. Дружинін, А.П. Закалюк, О.В. Козаченко, О.В. Колесник, К.Ш. Курманов, І.П. Лановенко, С.Г. Лосев, В.Б. Малінін, Е.Г. Мартинчик, А.А. Майоров, Н.А. Мирошніченко, А.А. Музика, О.В. Наден, М.І. Ожиганов, В.І. Омігов, М.П. Прохорова, Л.І. Романова, Є.В. Фесенко тощо.

Метою роботи є дослідження напрямків запобігання та боротьби з незаконним культивуванням нарковмісних рослин у контексті історико-правового аналізу протидії незаконному культивуванню нарковмісних рослин.

Поява перших посівів маку в столиці Древньої Русі – Києві – відслідковується у XI столітті, та вже в XV столітті він став звичною культурою на території всієї країни. Практика використання насіння цієї рослини не тільки як харчового продукту, а і як снодійного засобу підтверджується тим фактом, що селянки могли присипляти немовлят на період денної праці в полі або хаті [1, с. 42].